

Grafički fakultet - Sveučilište u Zagrebu

Likovno - grafička kultura II

Ruska avangarda

doc. dr. art. Vanda Jurković

Barbara Lisak

Zagreb , svibanj 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. POVIJESNI KONTEKST.....	4
3. KARAKTERISTIKE RUSKE AVANGARDE..	5
4. PREDSTAVNICI I NJIHOVA DJELA.....	6
5. UTJECAJ RUSKE AVANGARDE.....	9
6. ZAKLJUČAK.....	10

UVOD

Ruska avangarda je umjetnički pokret koji se razvio u Rusiji početkom 20. stoljeća i trajao do sredine 1930-ih godina. Ovaj period je obilježen intenzivnim eksperimentiranjem u likovnoj umjetnosti, što je dovelo do radikalnih promjena u načinu izražavanja i estetici. Glavni cilj avangardista bio je stvaranje nove umjetnosti koja bi odgovarala modernom vremenu i njegovim društvenim promjenama. U ovom seminaru istražiti ćemo ključne aspekte ruske avangarde, njene najistaknutije predstavnike i njihov doprinos likovnoj umjetnosti.

POVIJESNI KONTEKST

Ruska avangarda se razvijala u turbulentnom vremenu političkih i društvenih promjena. Početak 20. stoljeća u Rusiji obilježen je revolucijama 1905. i 1917. godine, koje su dovele do pada carskog režima i uspostave Sovjetskog Saveza. Umjetnici su u ovim promjenama vidjeli priliku za stvaranje novog umjetničkog izraza koji bi reflektirao novi poredak.

KARAKTERISTIKE RUSKE AVANGARDE

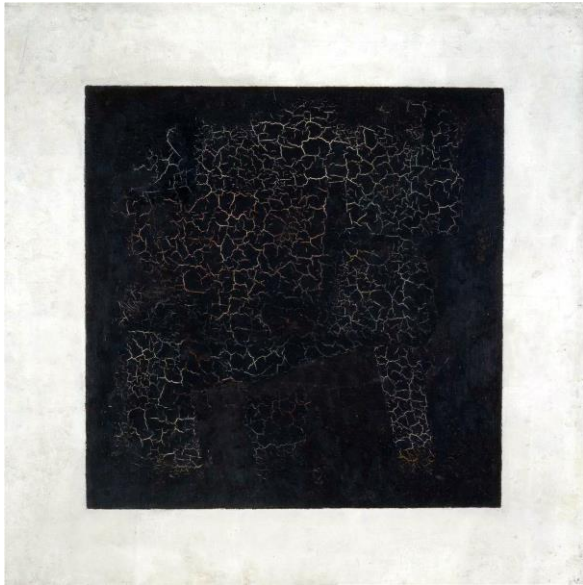
Umjetnici ruske avangarde su napustili tradicionalne oblike i tehnike u korist apstraktnih i geometrijskih formi. Upotreba boje postala je sredstvo za izražavanje emocija i ideja, umjesto samo za prikazivanje stvarnosti. Ruski avangardisti su bili fascinirani tehnologijom i industrijalizacijom. Smatrali su da nova umjetnost treba odražavati moderni, tehnološki napredak. Ovo je dovelo do stvaranja umjetničkih djela koja su kombinovala elemente industrijskog dizajna i arhitekture. Avangardisti su vjerovali da umjetnost ima moć da mijenja

društvo. Njihov cilj je bio stvaranje umjetnosti koja bi bila pristupačna i relevantna za široke mase, a ne samo za elitne krugove.

PREDSTAVNICI I NJIHOVA DJELA

Kazimir Maljevič

Kazimir Maljevič je jedan od najvažnijih predstavnika ruske avangarde. Njegovo najpoznatije djelo, "Crni kvadrat" (1915), simbolizira radikalni prekid s prošlošću i početak nove ere u umjetnosti. Maljevič je osnovao suprematizam, pokret koji se fokusira na osnovne geometrijske oblike i čiste boje. Ostala djela : Bijelo na bijelom (1918) , Suprematistička kompozicija (1916) .

Crni kvadrat (1915) , Kazimir Maljevič (Najpoznatije djelo suprematizma, simbolizira radikalni prekid s prošlošću)

Vladimir Tatlin

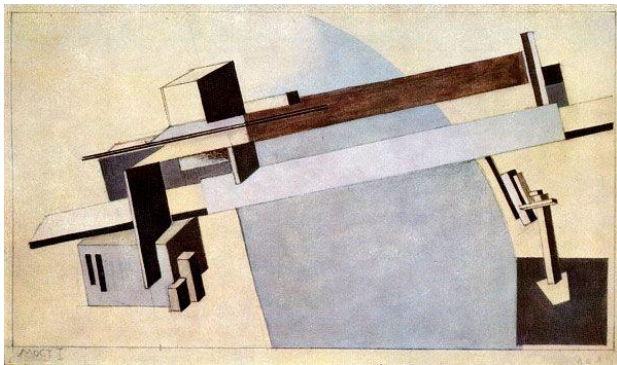
Vladimir Tatlin je poznat po svojim konstruktivističkim radovima, koji su kombinirali umjetnost i industrijski dizajn. Njegov najpoznatiji projekt je "Spomenik Trećoj internacionali" (1919-1920), koji je trebao biti funkcionalni toranj od metala i stakla, simbolizirajući tehnološki napredak i revoluciju. Ostala djela : Kontra-reljef (1914) , Letatlin (1929-1932) .

Spomenik trećoj internacionali (Tatlinov toranj) (1919 – 1920) , Vladimir Tatlin (Monumentalni, ali nikad realizirani toranj, simbolizira tehnološki napredak i revoluciju)

El Lissitzky

El Lissitzky je bio ključna figura u razvoju konstruktivizma i suprematizma. Njegov rad "Proun" predstavlja spoj arhitekture, slikarstva i dizajna. Lissitzky je također bio pionir u grafičkom dizajnu i tipografiji, što je imalo veliki utjecaj na kasnije generacije dizajnera. Ostala djela : Klina protiv kruga (1920) , Crveno klina bijelo (1919) .

Proun 1A (1920) , El Lissitzky (Serija radova koji kombiniraju arhitekturu, slikarstvo i dizajn)

Aleksandar Rodčenko

Aleksandar Rodčenko je bio svestran umjetnik koji je radio u različitim medijima, uključujući fotografiju, grafički dizajn, skulpturu i slikarstvo. Njegova serija fotografija "Radnici" (1929) prikazuje radnike u svakodnevnim aktivnostima, ističući njihovu ulogu u izgradnji socijalističkog društva. Ostala djela : **Crveno klina bijelo (1919) , Konstrukcija bezbojne reklame (1920) .**

Jedna od slika iz serije fotografija Radnici (1929) , Aleksandar Rodčenko
(Fotografije koje prikazuju radnike u svakodnevnim aktivnostima)

UTJECAJ RUSKE AVANGARDE

Ruska avangarda je imala ogroman utjecaj na razvoj modernih umjetničkih pravaca u 20. stoljeću. Njihova inovativna upotreba forme, boje i tehnologije postavila je temelje za mnoge kasnije umjetničke pokrete, kao što su Bauhaus, De Stijl i apstraktni ekspresionizam. Umjetnici ruske avangarde su često izlagali svoja djela u inozemstvu i surađivali s umjetnicima iz drugih zemalja. Njihovi radovi su bili prikazivani na važnim međunarodnim izložbama, što je omogućilo širenje njihovih ideja izvan granica Sovjetskog Saveza. Iako je ruska avangarda bila potisnuta tijekom staljinističkog perioda, njeni principi i djela nastavili su inspirirati buduće generacije umjetnika u Sovjetskom Savezu i širom svijeta. Mnogi umjetnici su nastavili istraživati ideje konstruktivizma i suprematizma, prilagođavajući ih novim kontekstima i tehnologijama.

ZAKLJUČAK

Ruska avangarda je jedan od najvažnijih pokreta u povijesti likovne umjetnosti. Njeni predstavnici su revolucionirali način na koji percipiramo umjetnost, uvodeći nove forme, tehnike i ideje. Njihov utjecaj je bio dalekosežan, oblikujući razvoj umjetnosti u 20. stoljeću i ostavljajući trajno nasljeđe koje i danas inspirira umjetnike širom svijeta.

Ruska avangarda nije bila samo umjetnički pokret, već i društveni fenomen koji je reflektirao duh vremena i težnje za promjenom. Kroz svoja djela, avangardisti su nastojali stvoriti bolji svijet, koristeći umjetnost kao sredstvo za društvenu transformaciju. U tom smislu, njihova ostavština nadilazi granice likovne umjetnosti, ostajući relevantna i inspirativna i u suvremenom kontekstu.

LITERATURA

Catherine Cooke : Russian Avant – garde Art and Architecture , 1983.

John E. Bowlt : The Russian Avant-Garde: Theory and Criticism , 1976.

The Great Utopia: The Russian and Soviet Avant-Garde , 1992. (izložba)

Maria Gough : The Artist as Producer : Russian Constructivism in Revolution , 2005.